

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Рибчак Д.М.

студентка,

Науковий керівник: Кубік В.Д.

старший викладач,

Одеський національний економічний університет

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ФАКТОР УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової і статистичної звітності на кожному підприємстві здійснюється на підставі нормативно-правових документів, що розробляються органами, на які покладено обов'язки регулювання у країні питань обліку і звітності. Це дає змогу вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність за єдиними принципами й формою і таким чином забезпечувати порівнянність облікової інформації. Однак це не означає, що підприємство, виходячи з конкретних умов господарювання, не може обирати найбільш прийнятні для нього форми ведення обліку.

Термін «облікова політика», визначений Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [1], означає сукупність принципів, методів і процедур, що використовується підприємством для складання та подання фінансової звітності. Згідно МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» облікова політика – конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів [2]. Однак облікова політика визначає також способи організації й ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, з урахуванням конкретних умов його діяльності.

Облікова політика як інструмент організації обліку і складання звітності на підприємстві, має на меті забезпечення його успішного функціонування в майбутньому через вплив на фінансовий результат. Адже фінансовий результат – це виражений в грошовій формі економічний підсумок господарської діяльності суб'єкта господарювання, що дає можливість узагальнити усі результати виробничо-господарської діяльності підприємства та визначити її ефективність [3, с. 233].

Основною метою облікової політики є задоволення інформаційних потреб власників підприємства й зовнішніх користувачів стосовно

інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, на шляху до прийняття відповідних управлінських рішень.

Формування облікової політики відбувається на трьох рівнях:

1) державному – це сукупність процедур по встановленню загальних принципів ведення бухгалтерського обліку в країні через розробку стандартів, норм і правил;

2) регіональному (міждержавному) – це сукупність норм, правил та стандартів, що використовуються для організації бухгалтерського обліку в межах об'єднань країн;

3) локальному (на рівні підприємства) – це сукупність правил і процедур по формуванню методичних прийомів та способів організації бухгалтерського обліку в підприємстві [4, с. 78].

Таким чином, усі три рівні, наведені вище, мають однакову важливість у виборі відповідних елементів облікової політики підприємства.

Зміст і напрямок облікової політики підприємства повинні сприяти такій організації облікової системи, при якій облік максимально сприяє вирішенню проблем контролю та управління при взаємодії з зовнішніми суб'єктами. Облікова політика підприємства повинна забезпечувати достовірність та інформативність звітних даних, баланс інтересів різних груп користувачів звітності, своєчасне формування управлінської інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, мінімізуючи при цьому рівень оподаткування. Іншими словами, облікова політика є одним з основних інструментів контролю та управління господарюючим суб'єктом [5, с. 129].

В основі раціональної побудови бухгалтерського обліку, а також контролю на підприємствах знаходиться врахування специфіки їх діяльності, організаційно-технологічних характеристик. Необхідність повного відображення останніх визначає найбільш оптимальний варіант облікової політики [7, с. 385].

Підприємство самостійно визначає свою облікову політику і обирає форму ведення бухгалтерського обліку з дотриманням принципів, встановлених законодавством.

Облікова політика підприємства висвітлюється в Наказі про облікову політику. Він містить перелік всіх пунктів прийнятої на звітний рік облікової політики, висвітлених в окремих розділах, які детально розкривають зміст окремих ділянок обліку на підприємстві.

Важливість такого документу як «Наказ про облікову політику» дуже велика, але як показує практика на багатьох підприємствах такого внутрішнього документу або не має або він не знаходить свого застосування. Також часто підприємствами не приділяється належної уваги його формуванню, що негативно впливає на процес ведення

бухгалтерського обліку та функціонування підприємства в умовах ринку. Надання підприємствам більшої самостійності і свободи при виборі способів і методів облікового процесу сприяє більш швидкому вирішенню проблеми відносин між господарюючим суб'єктом і зовнішніми користувачами інформації.

Загалом елементи облікової політики затверджені в більшості наказів, не відповідають умовам господарювання господарських підприємств, що свідчить, в першу чергу, про не усвідомлення керівництвом стратегічного значення облікової політики для підприємства, для його прибуткової та ефективної роботи. Деякі питання організації обліку окремих об'єктів не висвітлені в повному обсязі або зовсім не висвітлені, що в свою чергу, призводить трактування спірних питань у визначенні витрат підприємства, особливо з метою оподаткування.

У формуванні облікової політики визначальна роль належить керівнику і головному бухгалтеру. Від їх компетенції та взаємостосунків залежить успішне здійснення (провадження) облікової політики підприємства.

При розробці облікової політики управлінський персонал має обов'язково дотримуватись вимог облікового законодавства щодо забезпечення якісних характеристик всіх форм фінансової звітності та принципів її формування [6, с. 37]. Облікову політику слід формувати таким чином, щоб вона сприяла ефективному функціонуванню господарюючого суб'єкта у довгостроковому періоді.

Проте ретельно підібрані і затверджені в обліковій політиці методичні способи ведення бухгалтерського, податкового, управлінського та статистичного обліку можуть не давати очікуваного ефекту, якщо організація обліку на підприємстві не буде адекватна вимогам [5, с. 134].

Отже, облікова політика підприємства – це не просто сукупність способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, але й вибір методики обліку, яка надає можливість використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя в обліку (залежно від поставлених цілей).

Послідовне проведення підприємством прийнятої облікової політики є одним з найважливіших завдань організації бухгалтерського обліку [8].

Виходячи з викладеного матеріалу можна зробити наступні висновки:

1. Формування облікової політики на підприємствах України визначає низку проблем, системний аналіз яких може сприяти обґрунтованій розробці і оптимізації управлінської стратегії підприємства.

2. Своєчасний вибір ефективної облікової політики з урахуванням впливу внутрішніх та зовнішніх чинників на діяльність підприємства дозволить попередити можливість прийняття невірних управлінських рішень, що базуються на не достовірній обліковій інформації.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, Закон України від 15.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_020

3. Будько О. Облікова політика як інструмент впливу на фінансові результати діяльності підприємства / О. Будько // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 5. – С. 232-235.

4. Греськів Т.С. Формування та вдосконалення облікової податкової політики підприємства / Т.С. Греськів // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. – 2008. – № 6. – С. 76-79.

5. Кубік В. Д. Облікова політика як інструмент контролю і управління фінансовими результатами // Інноваційний потенціал економіки: сучасні концепції формування та управління: матеріали науково-практичної конференції (м. Херсон, 11-12 жовтня 2013.), – м. Херсон / ред. кол.: К. С. Шапошников [та ін.]. – Херсон.: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 204 с.

6. Рузмайкіна І. Облікова політика як складова загальної стратегії управління підприємством / І. Рузмайкіна // Економіст. – 2010. – № 5. – С. 36-41.

7. Черній М.Я. Формування облікової політики підприємств на основі організаційно-технологічних особливостей діяльності // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу, – ISSN 1994-1749, 2012. Вип. 2 (23) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/4182/1/381.pdf>

8. Карасевич І. Облікова політика як механізм ефективного управління підприємством, ПВНЗ «Хмельницький економічний університет» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/65-conferencia-17-10-2013/888-888.html>